

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“МЕТОДИ АНАЛІЗУ ТА ПЛАНУВАННЯ
В МЕДИЦИНІ”
(для спеціалістів)

МАУП

Київ 2006

Підготовлено доцентом кафедри менеджменту *Н. І. Новальською*

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту
(протокол № 6 від 06.02.06)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Новальська Н. І. Навчальна програма дисципліни “Методи аналізу та планування в медицині” (для спеціалістів). – К.: МАУП, 2006. – 26 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Методи аналізу та планування в медицині”, вказівки до виконання самостійної і контрольної робіт, питання для самостійної роботи, варіанти контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2006

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Розвиток ринкових відносин в Україні, реформування галузі охорони здоров'я потребує удосконалення економічної роботи в медичних установах. Суттєвою складовою цього вдосконалення має бути ширше використання методів аналізу і планування в закладах охорони здоров'я різної форми власності, розширення їх використання на всіх рівнях управління для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Різноманітна діяльність лікувально-профілактичних закладів потребує оперативної корекції та планування на основі поточного обліку та аналізу їх роботи в цілому, окремих підрозділів і медичного персоналу.

Вищенаведене висуває високі вимоги до підготовки фахівців спеціальності “Менеджмент організацій”, які навчаються за спеціалізацією “Медичний та фармацевтичний менеджмент”. Студенти мають бути підготовленими до вирішення професійних завдань, а також володіти навичками проведення аналізу та планування в медицині.

Мета дисципліни “Методи аналізу та планування в медицині” – сформувані у студентів сучасне управлінське мислення та набути практичних навичок з проведення аналізу і планування в медицині для вирішення економічних завдань.

Основні завдання курсу:

- ознайомити студентів із категорійним апаратом у сфері аналізу та планування;
- набути навичок з організації аналізу та планування діяльності медичних закладів;
- оволодіти методикою проведення аналізу та планування діяльності різних медичних установ;
- вивчити методику проведення управлінського та фінансового аналізу діяльності медичних установ;
- сформувані у студентів здатність виявляти внутрішньогосподарські резерви підвищення ефективності діяльності медичних установ і визначати шляхи їх використання.

Вивчення дисципліни “Методи аналізу та планування в медицині” тісно пов'язано з іншими навчальними курсами: “Економічний аналіз”, “Економіка підприємств”, “Фінансовий аналіз”, “Фінансовий менеджмент”, “Основи менеджменту охорони здоров'я”, “Економіка та фінанси охорони здоров'я”, “Облік і звітність в охороні здоров'я” тощо.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни

“МЕТОДИ АНАЛІЗУ ТА ПЛАНУВАННЯ В МЕДИЦИНІ”

№ пор.	Назва змістових модулів і тем
1	Змістовий модуль 1. Управлінський аналіз у медицині Теоретичні та методологічні основи здійснення аналізу в медицині
2	Організація та етапи аналізу діяльності медичних установ
3	Аналіз ефективності використання основних фондів
4	Аналіз використання матеріальних ресурсів
5	Аналіз ефективності використання трудових ресурсів і заробітної плати
6	Аналіз надання медичної допомоги та медичних послуг
7	Аналіз якості медичної допомоги та медичних послуг
8	Змістовий модуль 2. Фінансовий аналіз і планування в медицині Аналіз собівартості і витрат на медичну допомогу та медичні послуги
9	Аналіз ціноутворення в медицині
10	Фінансовий аналіз діяльності медичних установ
11	Сутність і види планування в медичних закладах
12	Тактичне планування
Разом годин: 81	

ЗМІСТ
дисципліни

“МЕТОДИ АНАЛІЗУ ТА ПЛАНУВАННЯ В МЕДИЦИНІ”

Змістовий модуль 1. Управлінський аналіз у медицині

Тема 1. Теоретичні та методологічні основи здійснення аналізу в медицині

Цілі і завдання аналізу в медицині. Схема та основні категорії аналізу. Види та напрями проведення аналізу медичних установ: загальноекономічний, техніко-економічний і функціонально-вартісний аналіз.

Методика здійснення комплексного аналізу діяльності медичних установ. Технічні прийоми та способи аналізу. Балансовий спосіб

аналізу: його сутність і сфера застосування. Графічний спосіб дослідження в економічному аналізі діяльності медичних установ. Сутність і значення способу ланцюгових підстановок. Сутність і типи факторного аналізу діяльності медичних установ. Евристичні прийоми дослідження: методи “мозкового штурму”, синектичний, морфологічний, “Дельфі”, “Паттерн”. Моделювання господарської діяльності медичного закладу. Функціонально-вартісний аналіз медичних послуг.

Література [6; 7; 12–14]

Тема 2. Організація та етапи аналізу діяльності медичних установ

Методичні принципи організації аналізу діяльності медичних установ. Роль функціональних служб медичних установ у проведенні аналізу.

Етапи аналітичної роботи та їх характеристика: підготовчий, основний, завершальний.

Формування інформаційної бази аналізу діяльності медичних установ. Сутність інформації та її роль в аналітичному дослідженні. Форми відображення інформації. Вимоги до аналітичної інформації. Характеристика джерел інформації. Класифікація інформації для аналізу. Основні облікові та звітні документи, що використовуються для аналізу діяльності лікувально-профілактичного закладу.

Методика аналізу діяльності окремих медичних установ: міської та районної лікарень, поліклініки, дитячої лікарні та поліклініки, пологового будинку, стоматологічної поліклініки (відділення, кабінету), санітарно-епідеміологічної станції, онкологічної служби.

Література [1–4; 7; 9; 11–14; 17]

Тема 3. Аналіз ефективності використання основних фондів

Значення, мета, завдання аналізу використання основних фондів медичних установ. Об'єкти аналізу. Джерела інформації для аналізу використання основних фондів медичних установ.

Аналіз складу, динаміки, структури та технічного стану основних фондів медичних установ. Грошова оцінка основних фондів: повна балансова, відновлювальна, залишкова вартість. Амортизаційні відрахування. Основні показники технічного стану основних фондів ЛПЗ. Аналіз вікового складу і структури обладнання. Аналіз виконання плану ремонту основних фондів.

Аналіз забезпеченості медичних установ основними виробничими фондами. Система натуральних і вартісних показників ефективності використання основних фондів медичних установ. Ефективність використання ліжкового фонду. Основні напрями поліпшення використання основних фондів медичних установ.

Література [7; 9; 11; 13; 14; 16; 17]

Тема 4. Аналіз використання матеріальних ресурсів

Мета, завдання, джерела та об'єкти аналізу. Організація аналітичної роботи. Основні принципи управління матеріальними запасами.

Послідовність аналізу забезпеченості медичних установ матеріальними ресурсами. Аналіз забезпеченості потреби медичних установ джерелами покриття. Аналіз обґрунтованості та ефективності формування портфеля замовлень на матеріальні ресурси.

Аналіз рівня ефективності використання матеріальних ресурсів в цілому по медичній установі і за окремими підрозділами. Система техніко-економічних показників аналізу ефективності використання матеріальних ресурсів.

Факторний аналіз матеріаломісткості медичних послуг. Аналіз матеріальних витрат на медичну допомогу і медичні послуги. Визначення резервів зростання обсягу медичної допомоги та медичних послуг. Факторний аналіз зміни обсягу медичної допомоги та медичних послуг.

Основні напрями аналізу можливостей мобілізації виявлених резервів підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів. Завдання управління матеріальними запасами медичних установ. Основні алгоритми аналізу матеріальних ресурсів.

Література [7; 9; 11; 13; 14; 16; 17]

Тема 5. Аналіз ефективності використання трудових ресурсів і заробітної плати

Етапи та показники аналізу зайнятості медичного персоналу. Аналіз кількісно-якісної структури кадрів медичної установи та руху робочої сили. Оцінювання забезпеченості підприємства трудовими ресурсами. Динамічні показники трудових ресурсів: укомплектованість ставок і штату всіх категорій медичних працівників, коефіцієнт сумісництва, плинність кадрів.

Аналіз використання фонду робочого часу. Аналіз трудомісткості подання медичної послуги чи допомоги. Одиниці нормування праці в охороні здоров'я: умовні одиниці трудомісткості, відвідування, послуга, ліжко-місце. Аналіз продуктивності праці.

Форми та системи оплати праці медичних працівників. Критерії визначення коефіцієнта зростання та зниження заробітної плати середнього медичного персоналу. Індивідуалізація заробітної плати медпрацівників на основі застосування багатофакторних систем оплати праці. Критерії та аналітичне оцінювання праці лікаря і середнього медичного персоналу.

Література [7; 9; 11; 13; 15–17]

Тема 6. Аналіз надання медичної допомоги та медичних послуг

Значення, завдання і джерела аналізу медичної допомоги та медичних послуг.

Аналіз обсягів і динаміки медичної допомоги та медичних послуг.

Аналіз асортименту та структури медичної допомоги та медичних послуг. Оновлення асортименту. Вплив асортиментно-структурних зрушень на основні показники діяльності медичної установи.

Література [7; 9; 11–14]

Тема 7. Аналіз якості медичної допомоги та медичних послуг

Аналіз якості медичної допомоги та медичних послуг. Методика оцінювання якості медичної допомоги. Складові якості медичної допомоги. Модель кінцевих результатів діяльності (МКР) лікувально-профілактичного закладу. Визначення показників результативності, показників дефектів, нормативних значень показників. Шкала оцінювання виконання діагностичних заходів, діагнозу, лікувально-оздоровчих заходів, стану пацієнта після закінчення лікування та реабілітації. Стандарти медичних технологій. Контроль якості медичної допомоги та медичних послуг.

Вивчення задоволеності пацієнтів.

Показники діяльності лікаря загальної практики: ресурсні показники, показники здоров'я населення, показники результативності та якості лікування, проміжні показники.

Література [7; 9; 11–14]

Змістовий модуль 2. Фінансовий аналіз і планування в медицині

Тема 8. Аналіз собівартості і витрат на медичну допомогу та медичні послуги

Класифікація і склад витрат на медичну допомогу та медичні послуги. Аналіз витрат за економічними елементами. Класифікація видатків бюджету медичної установи.

Показники собівартості в медичних закладах. Методика розрахунку собівартості медичної процедури. Розрахунок повної собівартості медичної процедури. Порядок, методи розподілення непрямих витрат. Формування планових витрат на медичну процедуру. Формування планових витрат собівартості лікування хворого у стаціонарі. Розрахунок собівартості медичної процедури, лікування хворого певного захворювання, лікування хворого у стаціонарному підрозділі з розрахунку на один ліжко-день, готельної послуги в лікувальному підрозділі.

Аналіз собівартості медичної допомоги та медичних послуг. Аналіз динаміки зміни собівартості. Аналіз собівартості за статтями калькуляції. Аналіз за прямими та накладними витратами. Аналіз умовно-постійних та умовно-змінних витрат. Вплив факторів “норма” і “ціна” на відхилення фактичних матеріальних витрат від планових. Визначення резервів зниження собівартості.

Основні положення щодо визначення вартості медичних послуг. Розрахунок вартості медичних послуг бюджетних установ.

Література [5; 7–9; 11–14; 17]

Тема 9. Аналіз ціноутворення в медицині

Сутність ціни та ціноутворення. Функції цін. Основні групи цін. Цілі ціноутворення в медицині. Формування цінової політики медичних установ. Методи ціноутворення.

Економічні аспекти організації платних медичних послуг. Умови, за яких медичні установи можуть надавати населенню платні медичні послуги. Оплата медичних послуг. Ціна медичних послуг і послуг медичного сервісу. Перелік платних медичних послуг в амбулаторно-поліклінічних закладах, у стаціонарах. Економічний механізм розподілу виручки, отриманої від платної медичної діяльності.

Література [5; 7–9; 11–14; 17]

Тема 10. Фінансовий аналіз діяльності медичних установ

Етапи аналізу фінансового стану медичного закладу: перевірка достовірності вихідної бухгалтерської та фінансової інформації, попереднє оцінювання економічного і фінансового стану, оцінювання та аналіз майнового стану підприємства, фінансового стану, фінансових результатів і результатів ділової активності. Форми бухгалтерської та консолідованої звітності як основа аналізу фінансового стану.

Структурно-логічна схема формування прибутку медичних установ. Загальне оцінювання прибутку. Оцінювання стану виконання плану з прибутку підприємства. Виявлення впливу на прибуток обсягу реалізації продукції, зміни виробничої собівартості, зміни цін, зміни асортименту та структури продукції, зміни поза виробничих витрат. Проведення пофакторного аналізу розподілу чистого прибутку медичного закладу. Аналіз рентабельності надання медичних послуг.

Основні напрями аналізу балансу медичних підприємств: горизонтальний, вертикальний, трендовий, коефіцієнтний, порівняльний і факторний.

Загальний аналіз складу майна та джерел його утворення. Аналіз ефективності використання майна медичних установ.

Оцінювання фінансового стану: аналіз фінансової стійкості та ліквідності (платоспроможності) медичних установ. Аналіз руху грошових коштів. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості медичних закладів. Аналіз ділової активності. Оцінювання ймовірності банкрутства медичної установи. Шляхи фінансового оздоровлення підприємства. Загальне оцінювання фінансового стану медичного закладу за методикою Dupont.

Література [6; 7; 9; 11–15]

Тема 11. Сутність і види планування в медичних закладах

Сутність планування. Класифікація планів організації.

Модель стратегічного планування. Огляд можливих цілей медичної установи. Характеристика сильних і слабких позицій організації. Класифікація стратегій. Модель вибору оптимальної стратегії підприємства.

Характеристика методів прогнозування. Формальні методи прогнозування: кількісні та якісні. Неформальні методи прогнозування.

Література [10; 16]

Тема 12. Тактичне планування

Поточне планування як різновид тактичного планування. Етапи поточного планування. Види та характеристика центрів відповідальності.

Характеристика бюджетного планування: цілі та принципи. Стадії реалізації бюджетного планування. Методи ієрархічного бюджетного планування. Класифікація методів бюджетного планування.

Загальна характеристика бізнес-планування.

Концепція управління за цілями.

Література [10; 16]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Головною метою самостійної роботи студентів є активізація систематичної роботи студентів, індивідуалізація навчання, підвищення якості засвоєння навчальної дисципліни.

Самостійна робота з навчальної дисципліни “Методи аналізу та планування в медицині” передбачає:

- підготовку до практичних занять (для студентів денної та вечірньої форм навчання);
- письмове виконання контрольних робіт (для студентів заочної форми навчання). Контрольна робота є комплексним завданням, в якому містяться два теоретичних і одне аналітико-ситуаційне завдання, виконання якого розвиває самостійність аналітичної обробки економічної інформації;
- підготовку до підсумкового контролю знань за контрольними питаннями.

Важливе значення в керівництві самостійною роботою студентів відводиться індивідуальним і груповим консультаціям, їх мета — допомогти студентам у вивченні того чи іншого питання, у правильній організації самостійної роботи, від якої значною мірою залежать успішність підготовки до практичних занять і складання заліку.

Для виконання самостійної роботи студентам рекомендується ознайомитись з нормативно-правовою базою та навчально-методичною літературою, перелік якої наведено у списку літератури, а також з публікаціями періодичних видань, зокрема: “Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров’я України”, “Вісник стоматології”, “Главный врач”, “Журнал практичного лікаря”, “Лікарська справа”,

“Охорона здоров’я України”, “Практична медицина”, “Економіка здравоохранення”, “Вісник Національної Академії державного управління при Президентіві України”, “Офіційний вісник України”. Рекомендовану літературу необхідно вивчати систематично, згідно зі списком і в такій послідовності:

- а) ознайомитись за навчальною програмою із змістом кожної теми;
- б) засвоїти навчальний матеріал за темою;
- в) дати відповідь на питання для самостійної роботи студентів з кожної теми;
- г) дати відповідь на контрольні запитання відповідної теми;
- д) виписати всі незрозумілі питання для розгляду їх на консультації.

При вивченні навчального матеріалу необхідно використовувати звіти підприємств, інші джерела економічної інформації, аналізуючи зміни показників за методикою, наведеною в підручниках.

Основними видами контролю рівня оволодіння навчального матеріалу студентами денної та вечірньої форм навчання є усне опитування (заочної форми навчання — перевірка контрольних робіт). За результатами контролю студентам виставляють оцінки в журналах поточної успішності за бальною системою модульно-рейтингового контролю. Підсумковий контроль знань у вигляді заліку здійснюється за контрольними питаннями.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ пор.	Тема	Питання	Література	Вид контролю
1	2	3	4	5
1	Теоретичні та методологічні основи здійснення аналізу в медицині	1. Особливості здійснення економічного аналізу підприємств медицини, процедури надання медичних послуг і медичної допомоги. 2. Економіко-математичні методи: лінійне і динамічне програмування, математична теорія ігор, теорія масового обслуговування, сіткові графіки, транспортна задача.	6, 7, 12–14	Опитування

1	2	3	4	5
2	Організація та етапи аналізу діяльності медичних установ	<p>1. Методика аналізу діяльності поліклініки, стаціонару: загальна характеристика лікарні та її підрозділів; показники діяльності поліклініки, стаціонару; показники діяльності лікувально-допоміжних підрозділів.</p> <p>2. Методика аналізу діяльності дитячої лікарні: загальна характеристика лікарні; чисельність і склад дітей, які перебувають на обліку; показники діяльності поліклініки; діяльність стаціонару дитячої лікарні.</p> <p>3. Методика аналізу діяльності санітарно-епідеміологічної станції (СЕС): загальна характеристика СЕС; попереджувальний і поточний санітарний нагляд; епідеміологічні заходи; інші види діяльності СЕС.</p>	1–4	Конспект
3	Аналіз ефективності використання основних фондів	<p>1. Аналіз виконання плану ремонту основних фондів.</p> <p>2. Основні напрями поліпшення використання основних фондів медичних установ.</p>	7, 9, 16, 17	Опитування
4	Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів	<p>1. Організація аналітичної роботи.</p> <p>2. Аналіз забезпеченості потреби медичних установ джерелами покриття.</p>	7, 9, 13, 16, 17	Опитування
5	Аналіз ефективності використання трудових ресурсів і заробітної плати	<p>1. Оплата праці медичних працівників в умовах ринку: в лікувально-профілактичних установах, які надають частково платні медичні послуги, в медичних кооперативах, оплата праці лікаря приватної практики.</p> <p>2. Оплата лікаря приватної практики.</p>	15–17	Опитування

1	2	3	4	5
6	Аналіз надання медичної допомоги та медичних послуг	1. Оновлення асортименту. 2. Вплив асортиментно-структурних зрушень на основні показники діяльності медичної установи.	7, 9, 12	Опитування
7	Аналіз якості медичної допомоги та медичних послуг	1. Контроль якості медичної допомоги та медичних послуг. 2. Вивчення задоволеності пацієнтів.	7, 9, 11–14	
8	Аналіз собівартості і витрат на медичну допомогу та медичні послуги	1. Вплив факторів “норма” і “ціна” на відхилення фактичних матеріальних витрат від планових. 2. Визначення резервів зниження собівартості.	5, 7, 8, 12, 17	
9	Аналіз ціноутворення в медицині	1. Формування цінової політики медичних установ. 2. Економічний механізм розподілу виручки, отриманої від платної медичної діяльності.	5, 7–9, 11–14, 17	
10	Фінансовий аналіз діяльності медичних установ	1. Аналіз ефективності використання майна медичних установ. 2. Аналіз рентабельності надання медичних послуг. 3. Аналіз розміру прибутку та моделювання основної тенденції розвитку.	6, 7, 9, 11–15	Конспект
11	Сутність і види планування в медичних закладах	1. Формальні методи прогнозування: кількісні та якісні методи. 2. Класифікація стратегій.	10, 16	
12	Тактичне планування	1. Загальна характеристика бізнес-планування. 2. Концепція управління за цілями.	10, 16	

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Варіант контрольної роботи студент вибирає за першою літерою свого прізвища (див. таблицю).

Перша літера прізвища студента	Номер варіанта контрольної роботи
А, Б, В	1
Г, Д, Е, Є	2
Ж, З, И, І	3
Й, К, Л	4
М, Н, О	5
П, Р, С	6
Т, У, Ф	7
Х, Ц, Ч	8
Щ, Ш	9
Ю, Я	10

Виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання є складовою навчального процесу та активною формою самостійної роботи.

Мета контрольної роботи — закріпити та поглибити теоретичні знання, здобуті студентом у процесі вивчення дисципліни “Методи аналізу та планування в медицині”, сформувані вміння самостійно працювати з навчальною, спеціальною літературою, законодавчими актами та статистичними матеріалами, а також з матеріалами власних досліджень в організаціях.

Контрольна робота повинна мати обсяг не менше 15 сторінок тексту (комп'ютерний набір — кегль 14 через 1,5 інтервалу, шрифт Times New Roman). Всі сторінки, окрім титульної, мають бути пронумеровані. Обов'язковою умовою написання роботи є зміст, що містить питання завдання із зазначенням сторінок, вступ і висновки, які повинні відображати власне ставлення студента до матеріалу, який вивчається, безпосередньо відповіді на питання без розриву сторінки та із зазначенням посилань на літературні джерела, а також список використаної літератури, який має містити не менше 10 найменувань.

ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів медичної установи.

2. Охарактеризуйте багатofакторну систему оцінки праці середнього медичного персоналу. Зазначте її можливі критерії.

3. Визначте показники діяльності фельдшерсько-акушерського пункту (ФАП) села Н. за минулий рік. Кількість жителів — 500. Дітей у віці до трьох років — 70. На диспансерному обліку перебуває: вагітних — 12, породілей — 12. Фельдшер веде прийом 4 години на день. Кількість відвідувань фельдшера становила 1200, кількість відвідувань на дому — 500. Виявлено у ФАП 700 захворювань, з них 12 випадків гіпертонії, 24 випадки ангіни. Кількість патронажних відвідувань на дому дітей у віці до 3 років — 420. Кількість патронажних відвідувань на дому вагітних і породілей — 320.

Варіант 2

1. Види та головні напрями проведення економічного аналізу медичних установ.

2. Аналіз фінансового стану підприємств медичної галузі.

3. Вартість обладнання медичної установи становить 250 тис. грн. З 1 квітня введено в експлуатацію обладнання вартістю 25 тис. грн. З 1 серпня вибуло з експлуатації обладнання на суму 13 тис. грн. Обсяг виробництва становить 12500 умовних послуг, ціна однієї умовної послуги — 45 грн. Виробнича потужність установи — 15000 умовних послуг.

Визначте величину фондovіддачі обладнання і коефіцієнт інтенсивності використання обладнання.

Варіант 3

1. Формування інформаційної бази аналізу діяльності медичних установ.

2. Аналіз прибутку від надання медичних послуг і допомоги як основного результату операційної діяльності.

3. Визначте кількісні показники роботи поліклінічного відділення міської лікарні № 5 міста Києва за минулий рік. Поліклініка подає медичну допомогу 3000000 жителям. Загальна кількість відвідувань терапевтів становила 60000, з них 1200 — сільськими жителями. До своїх дільничних лікарів звернулися 48000 жителів, які проживають у районі обслуговування поліклініки. Оглянуто на туберкульоз 3000 осіб. Захворювань на туберкульоз не виявлено. Серед населення 450 хворих на ревматизм, які перебувають на диспансерному обліку.

Варіант 4

1. Моделювання господарської діяльності медичного підприємства.
2. Грошова оцінка основних фондів медичної установи.
3. Розрахуйте вплив зміни чисельності працюючих і ефективності їхньої праці на рівень виконання завдань з надання послуг стоматологічної поліклініки, застосовуючи прийом ланцюгової підстановки, якщо впродовж місяця запланована середньооблікова чисельність працюючих становила 37 осіб, а фактично працювало — 35. Запланований середньомісячний виробіток на одного працівника — 1000 грн, а фактичний становив 1100 грн.

Варіант 5

1. Оцінювання та аналіз майнового стану лікувально-профілактичної установи.
2. Джерела формування засобів на економічне стимулювання працівників медичних установ.
3. Дільнична лікарня розрахована на 100 ліжок, з них 80 ліжок — терапевтичне і хірургічне відділення і 20 — акушерське. З об'єктивних причин фактична зайнятість ліжка по лікарні в цілому становила 307 днів, у тому числі акушерського відділення — 270 днів. Визначити порожні ліжка для кожного відділення і лікарні в цілому, якщо нормативна зайнятість ліжка для терапевтичного та хірургічного відділення становить 300, а для акушерського — 280 днів.

Варіант 6

1. Методологія ціноутворення в охороні здоров'я. Наведіть приклад розрахунку ціни медичної послуги.
 2. Аналіз рентабельності надання медичних послуг.
 3. У фізіотерапевтичному кабінеті лікарні в наявності 20 умовних одиниць обладнання для проведення процедур. Кабінет працює у дві зміни. Нормативна кількість умовного обладнання, яка повинна обслуговуватись одним медпрацівником, становить 4,5 одиниці умовного обладнання. Планова кількість невиходів на роботу — 14 %.
- Визначте чисельність медпрацівників фізіотерапевтичного кабінету.

Варіант 7

1. Розрахунок вартості медичних послуг бюджетних установ.
2. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості лікувально-профілактичного закладу.
3. Керівництвом приватної медичної установи запроваджено погодинну форму оплати праці. На основі даних таблиці визначте добовий, місячний і річний фонд заробітної плати, якщо працівники підприємства працюють у режимі 5-денного робочого тижня. Визначити також середню денну і середньомісячну зарплату по підприємству.

Вид послуг	Погодинна розцінка, грн./ год.	Робоча зміна, год.	Кількість працюючих, осіб	Надбавка за кваліфікацію, %
1	1,75	8,2	3	2–10
2	1,98	8,2	2	1–10
3	2,10	8,2	3	–
4	3,65	6	2	1–10
5	4,5	6	2	1–15

Варіант 8

1. Види та головні напрями проведення економічного аналізу медичних установ.
2. Факторний аналіз матеріаломісткості медичних послуг.
3. Визначте якісні показники роботи терапевтичного відділення стаціонару міської лікарні № 5 м. Києва. В терапевтичному відділенні – 130 ліжок. Виписано за рік 2700 хворих, померло 300, всі хворі перебували 45500 ліжко-днів.

Варіант 9

1. Аналіз надання медичної допомоги та медичних послуг.
2. Аналіз прибутку від надання медичних послуг та допомоги як основного результату операційної діяльності.
3. Визначте, наскільки зміна обсягу надання медичних послуг стоматологічною поліклінікою зумовлена збільшенням чисельності працюючих, а наскільки – зростанням середнього виробітку в розрахунок на одного працюючого за даними таблиці.

Показник	Згідно з планом	Фактично	Відхилення (+, -)
Обсяг надання медичних послуг, тис. грн.	2340	2396	
Середньооблікова чисельність працюючих, осіб	506	512	
Середній виробіток у розрахунку на одного працівника, грн.	4624,6		

Варіант 10

1. Методика аналізу діяльності міської та районної поліклінік, стаціонарів.

2. Система техніко-економічних показників аналізу ефективності використання матеріальних ресурсів.

3. У таблиці наведено дані по п'яти медичних установах району.

Медична установа	Поточний актив	Поточний пасив
1	413130	172137
2	171596	174437
3	465188	186075
4	342264	412677
5	193398	192884

Визначити ліквідність за загальним коефіцієнтом покриття по кожній установі і регіону в цілому. Визначити неплатоспроможні установи, які перебувають в оптимальному фінансовому стані. Визначити показник боргу.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Види та напрями проведення аналізу медичних установ.
2. Роль і особливості функціонально-вартісного аналізу медичних установ.
3. Балансовий спосіб аналізу: його сутність і сфера застосування.
4. Сутність і типи факторного аналізу діяльності медичних установ.
5. Сутність і значення способу ланцюгових підстановок.
6. Графічний спосіб дослідження в економічному аналізі діяльності медичних установ.

7. Сутність, значення і сфера застосування евристичних прийомів дослідження.
8. Основні етапи аналітичної роботи діяльності медичних установ.
9. Класифікація інформації для аналізу. Вимоги до аналітичної інформації.
10. Основні облікові та звітні документи, що використовуються для аналізу діяльності лікувально-профілактичного закладу.
11. Методика аналізу діяльності міської та районної поліклінік, стаціонарів.
12. Методика аналізу діяльності дитячої лікарні.
13. Методика аналізу діяльності пологового будинку.
14. Методика аналізу діяльності стоматологічної поліклініки (відділення, кабінету).
15. Методика аналізу діяльності санітарно-епідеміологічної станції.
16. Мета, завдання та об'єкти аналізу використання основних фондів медичних установ.
17. Грошова оцінка основних фондів медичних установ.
18. Основні показники технічного стану основних фондів лікувально-профілактичних закладів.
19. Аналіз вікового складу і структури обладнання медичних установ.
20. Система натуральних і вартісних показників ефективності використання основних фондів медичних установ.
21. Мета, завдання та об'єкти аналізу використання матеріальних ресурсів медичних установ.
22. Система техніко-економічних показників аналізу ефективності використання матеріальних ресурсів.
23. Завдання управління матеріальними запасами медичних установ.
24. Основні алгоритми аналізу матеріальних ресурсів.
25. Значення і завдання аналізу надання медичної допомоги та медичних послуг.
26. Аналіз обсягів і динаміки надання медичної допомоги та медичних послуг.
27. Аналіз асортименту та структури медичної допомоги та медичних послуг.
28. Аналіз якості медичної допомоги та медичних послуг.

29. Модель кінцевих результатів діяльності (МКР) лікувально-профілактичного закладу.
30. Стандарти медичних технологій.
31. Значення, завдання і джерела інформації для аналізу собівартості і витрат на медичну допомогу та медичні послуги.
32. Класифікація і склад витрат.
33. Розрахунок собівартості медичної процедури.
34. Аналіз собівартості медичної допомоги та медичних послуг.
35. Аналіз витрат за економічними елементами.
36. Аналіз собівартості за статтями калькуляції.
37. Визначення резервів зниження собівартості.
38. Розрахунок вартості медичних послуг бюджетних установ.
39. Економічні аспекти організації платних медичних послуг.
40. Розрахунок динамічних показників трудових ресурсів медичних установ.
41. Аналіз використання фонду робочого часу медичних працівників.
42. Оцінювання забезпеченості медичного закладу трудовими ресурсами.
43. Аналіз структури трудових ресурсів медичних установ.
44. Аналіз продуктивності праці медичних працівників.
45. Багатофакторна система оцінювання праці медичного персоналу. Критерії підвищення та зниження розміру заробітної плати.
46. Необхідність здійснення, завдання та інформаційна база аналізу фінансового стану медичної установи.
47. Аналіз складу майна лікувально-профілактичного закладу і джерел його утворення.
48. Розрахунок фінансових показників ліквідності та платоспроможності підприємств медичної галузі.
49. Аналіз фінансової стабільності лікувально-профілактичного закладу.
50. Аналіз ефективності використання оборотного капіталу підприємства охорони здоров'я.
51. Аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості лікувально-профілактичного закладу.
52. Аналіз використання капіталу підприємства охорони здоров'я.
53. Загальна оцінка фінансового стану медичного закладу.

54. Аналітична діагностика можливого банкрутства медичного закладу.
55. Сутність планування. Класифікація планів організації.
56. Огляд можливих цілей медичної установи.
57. Характеристика сильних і слабких позицій медичної установи.
58. Етапи поточного планування.
59. Стадії реалізації бюджетного планування.
60. Класифікація методів бюджетного планування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Анализ* деятельности городской, районной санитарно-эпидемиологической станции: Учеб. пособие / А. Ф. Короп, Н. В. Просоленко, С. И. Федоров и др. — Харьков, 1994. — 24 с.
2. *Анализ* деятельности онкологической службы: Метод. рек. / Сост. В. М. Мерабишвили, Л. С. Серова. — Л., 1981. — 25 с.
3. *Анализ* деятельности отдельных учреждений здравоохранения: Учебные задания для студентов лечебного, педиатрического и санитарно-гигиенического ф-тов Киевского мед. и-та им. А. А. Богомольца. — К., 1975. — 40 с.
4. *Анализ* деятельности участковой больницы (врачебной амбулатории): Метод. указания и задания к практическим занятиям для слушателей курсов повышения квалификации организаторов сельского здравоохранения / Сост. И. Я. Шапиро, Я. П. Базилевич. — Львов, 1983. — 25 с.
5. *Визначення* собівартості і ціноутворення в клінічній медицині: Практ. рек. — Дніпропетровськ, 2001. — 28 с.
6. *Гадзевич О. І.* Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємств: Навч. посіб. — К.: Кондор, 2004. — 180 с.
7. *Економічний* аналіз: Навч. посіб. / М. А. Болюх, В. З. Бурчевський, М. І. Горбатов; За ред. акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка. — К.: КНЕУ, 2001. — 540 с.
8. *Интегрированная* система учета и анализа затрат на оказание больничной помощи: Метод. рук. / Подгот. А. Телюком. — Томск, 2000. — Т. 1. — 150 с.

9. *Калина А. В., Конева М. И., Яценко В. А.* Современный экономический анализ и прогнозирование (микро- и макроуровни): Учеб.-метод. пособие. — 3-е изд., перераб. и доп. — К.: МАУП, 2003. — 416 с.
10. *Менеджмент у фармації: Підручник / За ред. О. Є. Кузьміна, Б. П. Громовака.* — Вінниця: Нова кн., 2005. — 448 с.
11. *Попович П. Я.* Економічний аналіз та аудит на підприємстві: Підручник. — 3-тє вид., переробл. і допов. — Тернопіль: Екон. думка, 1998. — 199 с.
12. *Соціальна медицина та організація охорони здоров'я / За заг. ред. Ю. В. Вороненка, В. Ф. Москаленко.* — Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. — 680 с.
13. *Циглик І. І., Кропельницька С. О., Мозіль О. І.* Економічний аналіз господарської діяльності підприємства: Навч. посіб. — К.: Центр навч. літ., 2004. — 123 с.
14. *Чернелевський Л. М.* Економічний аналіз на підприємствах промисловості і торгівлі. — К.: Пектораль, 2003. — 312 с.
15. *Шутов М. М.* Экономические основы рыночного здравоохранения / НАН Украины: Ин-т экономико-правовых исследований. — Донецк: ВИК, 2002. — 294 с.
16. *Економика здравоохранения: Учеб. пособие / Под общ. ред. А. В. Решетникова.* — М.: ГЭТАР-МЕД, 2003. — 272 с.
17. *Економика и управление здравоохранением / Л. Ю. Трушкина, Р. А. Телешеришев, А. Г. Трушкин, Л. М. Демьянова.* — Ростов н/Д: Феникс, 2003. — 384 с.

Додаткова

18. *Альтернативні методи фінансування медичних установ: Семінар з економіки охорони здоров'я.* — К., 1998. — 373 с.
19. *Антоненко А. И.* Бюджет и платные услуги в стоматологии // Вісн. стоматології. — 1997. — № 2. — С. 259–261.
20. *Білавка І. О.* Проблеми запровадження платних послуг в практичній медицині // Практич. медицина. — 2003. — Т. 9; № 4. — С. 116, 117.
21. *Борщ С. К.* Фінансовий менеджмент та елементи маркетингу в організації роботи лікарського закладу // Журн. практич. лікаря. — 2004. — № 1. — С. 6–10.
22. *Габуева Л. А.* Экономика ЛПУ: экономическая эффективность, бизнес, планирование. — М.: Грантъ, 2001. — 184 с.

23. *Галкин Р. А.* Методика определения дифференцированных объемов медицинской помощи и финансирования отдельных территорий с учетом уровня здоровья населения // Экономика здравоохранения. — 2001. — № 3. — С. 21–22.
24. *Гарин М. Г.* О роли организационно-методических отделов в системе экономического управления лечебных учреждений // Дерматология и венерология. — 2001. — № 4. — С. 60–61.
25. *Голяченко А. О.* Ціноутворення психіатричної допомоги та забезпечення її економічної ефективності // Вісн. соц. гігієни та організації охорони здоров'я України. — 2002. — № 4. — С. 77–81.
26. *Голяченко А. О.* Ціноутворення хірургічної допомоги та забезпечення її економічної ефективності на базовому рівні // Вісн. соц. гігієни та організації охорони здоров'я України. — 2001. — № 3. — С. 101–106.
27. *Голяченко О. М., Сердюк А. М., Приходський О. О.* Соціальна медицина: організація та економіка охорони здоров'я. — Тернопіль; К.; Вінниця, 1997. — 328 с.
28. *Елисеєв И.* Механизм ценообразования в системе здравоохранения // Лікарська справа. — 1993. — № 2, 3. — С. 159–164.
29. *Журавель В. І.* Фінансування та оплата праці у системі медичної допомоги як механізм стабілізації діяльності галузі // Главный врач. — 2004. — № 4. — С. 33–35.
30. *Захарова С. А.* Модель цены медицинских услуг // Здравоохранение Российской Федерации. — 1996. — № 3. — С. 20–25.
31. *Калинина Т. В.* Методика анализа деятельности поликлиники для взрослых: Учеб.-метод. пособие. — Минск, 2003. — 36 с.
32. *Коробов М. Я.* Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. посіб. — К.: Т-во “Знання”; КОО, 2000. — 378 с.
33. *Кузьменко М. М., Баранов В. В.* Финансовый менеджмент в здравоохранении России. — М.: Медицина, 1995. — 272 с.
34. *Лехан В. М.* Багатоканальність фінансування української системи охорони здоров'я на сучасному етапі // Охорона здоров'я України. — 2003. — № 1. — С. 13–18.
35. *Лехан В. М.* Визначення собівартості медичних послуг приватного стоматологічного кабінету на сучасному етапі розвитку ринкової економіки // Вісн. соц. гігієни та організації охорони здоров'я України. — 2004. — № 1. — С. 77–82.

36. *Литвиненко Л. Я.* Обеспечение лекарствами и расходными материалами в многопрофильной больнице // *Здравоохранение Российской Федерации.* — 2001. — № 4. — С. 26–27.
37. *Лучкевич В. С.* Основы социальной медицины и управления здравоохранением: Учеб. пособие. — СПб., 1997. — 184 с.
38. *Основы организации здравоохранения: Учеб. пособие / Сост. Г. Н. Царик.* — М., 1996. — 124 с.
39. *Пащенко В. М.* Аналіз прибутковості надання платних медичних послуг // *Главный врач.* — 2003. — № 12. — С. 54–59.
40. *Поляков И. В.* Актуальные проблемы ценообразования в здравоохранении // *Проблемы социальной гигиены и истории медицины.* — 1996. — № 6. — С. 31–33.
41. *Слабкий Г. А.* Пошук шляхів фінансового забезпечення спеціалізованої медичної допомоги міському населенню // *Вісн. соц. гігієни та організації охорони здоров'я України.* — 2000. — № 4. — С. 50–52.
42. *Соціальна гігієна (медицина) і організація охорони здоров'я: Підручник / За ред. Н. І. Кольцової, О. З. Децик.* — 2-ге вид., переробл. і допов. — Івано-Франківськ, 1999. — 304 с.
43. *Суліменко Л.* Особливості планування вартості медичних послуг на прикладі аналізу роботи Черкаської центральної районної лікарні // *Вісник Нац. Акад. держ. управління при Президентові України.* — 2003. — № 12. — С. 373–379.
44. *Таралю В. Л.* Передумови становлення ресурсної стратегії охорони здоров'я в ХХІ ст. // *Вісн. соц. гігієни та організації охорони здоров'я України.* — 2001. — № 4. — С. 68–69.
45. *Тарасова Г. В.* Некоторые аспекты ценообразования в медицине // *Здравоохранение Российской Федерации.* — 1996. — № 4. — С. 20–24.
46. *Тимчасові стандарти діагностично-лікувального процесу стаціонарної допомоги: В 2 т.* — К.: Укр. ін-т громадського здоров'я, 1999. — Т. 1. — 500 с.
47. *Филатов В. И.* Доплаты и надбавки к должностным окладам работников учреждения здравоохранения // *Экономика здравоохранения.* — 2003. — № 3. — С. 32–34.
48. *Цакаев А. Х.* Методические аспекты управления планирования запасов в хозрасчетных медицинских учреждениях // *Паллиативная медицина и реабилитация.* — 2003. — № 4. — С. 14, 15.

49. *Шевцов А. Д.* Кадровый учет медицинской организации // Экономика здравоохранения. — 2001. — № 2. — С. 52–55.
50. *Шутов М. М.* Економіка та менеджмент охорони здоров'я: регіональний аспект: Навч. посіб. — Харків, 2000. — 365 с.
51. *Шутов М. М.* Экономика и менеджмент в здравоохранении: Сб. заданий для самоподготовки: Учеб. пособие. — Донецк: ВИК, 2001. — 156 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Методи аналізу та планування в медицині”	4
Зміст дисципліни “Методи аналізу та планування в медицині”	4
Вказівки до виконання самостійної роботи	10
Питання для самостійної роботи	11
Вказівки до виконання контрольної роботи	14
Варіанти контрольних робіт	14
Питання для самоконтролю.....	18
Список літератури.....	21

Відповідальний за випуск *Ю. В. Нешкуренко*
Редактор *Т. М. Тележенко*
Комп'ютерне верстання *Г. В. Макуха*

МАУП

Зам. № ВКЦ-2556

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП